

Omgangsprotocol KiVa

IKC De Korendrager

Directeur	mevr. Margriet Visser
Adres	Botniasteeg 16
Plaats	Franeker
Telefoon	0517390388
E-Mail	dekorendrager@cbo-nwf.nl

Inhoud

Voorwoord	3
1. Plagen of pesten.....	4
2. Signalen van een kind dat pest kunnen zijn	5
3. Signalen van een kind dat gepest wordt kunnen zijn.....	5
4. Signalen van pesterijen	5
5. Wie zijn erbij betrokken?	6
6. Het KiVa protocol.	7
Hoe willen we er op IKC de Korendrager mee omgaan?.....	7
7. KiVa op IKC de Korendrager.....	9
8. Aanpak van ruzies en pestgedrag in vijf stappen.....	11
9. Consequenties	13
10. Begeleiding van de gepeste leerling	14
11. Begeleiding van de pester	14
12. Adviezen aan de ouders van ons IKC	15
13. Overige aandachtspunten.....	15
Bijlage 1: kwaliteitskaart gedragsverwachtingen	16

Voorwoord

Dit omgangsprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Het protocol sluit aan bij de het KIVA- programma.

Op IKC de Korendrager geloven we in de kracht van groei: samen zaaien we de zaden van kennis, vaardigheden en geloof, zodat ieder kind in een veilige en vertrouwde omgeving tot bloei kan komen.

Zaai, leer, groei Op IKC de Korendrager kom je tot bloei.

Onze kernwaarden vormen de stevige basis waarop we bouwen:

- 1. Zelfverantwoordelijkheid (Eigenaarschap):**
We begeleiden kinderen om eigenaar te zijn van hun leerproces. Ze worden gestimuleerd verantwoordelijkheid te nemen voor hun ontwikkeling en met vertrouwen keuzes te maken die bijdragen aan hun persoonlijke groei.
- 2. Verbinding:**
Samen vormen we een gemeenschap waarin kinderen, ouders en medewerkers elkaar inspireren en ondersteunen. Door verbinding te leggen tussen leren, leven en geloof, creëren we een plek waar iedereen zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelt.
- 3. Vertrouwen:**
Vertrouwen is de basis van ons handelen. We geloven in het potentieel van elk kind en spreken dit uit door positieve verwachtingen, bemoediging en een veilige omgeving waarin fouten maken mag en groeien centraal staat.
- 4. Christelijke identiteit:**
Vanuit onze christelijke waarden zaaien we een boodschap van liefde, respect en hoop. We vieren samen belangrijke momenten uit het geloof, delen inspirerende verhalen en dragen normen en waarden uit die ons dagelijks handelen kleuren.

Met deze kernwaarden bouwen wij aan een plek waar ieder kind kan leren, groeien en bloeien – een toekomst vol kansen en mogelijkheden vanuit vertrouwen in God, elkaar en zichzelf.

Vanuit de visie brengen de kinderen normen en waarden bij.

We leren de kinderen respect voor elkaar en hun omgeving te tonen. Daarmee willen we een veilige omgeving creëren. Pesten heeft een negatieve invloed op de veiligheid en de ontwikkeling van een kind.

Een omgangsprotocol omvat regels en afspraken tussen onderwijs, kinderopvang, de kinderen en de ouders, waarop we elkaar kunnen aanspreken, als er zich ongewenste situaties voordoen.

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor slachtoffers als voor pesters. Dit ernstige probleem moet aangepakt worden, in het bijzonder door de ouders, leerkrachten en pedagogisch professionals. Personeel, directie en IKC-raad moeten zo goed mogelijk samenwerken met leerlingen en ouders om het probleem “pesten” op te lossen.

1. Plagen of pesten

Wat is plagen?

We spreken van plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om te reageren vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen, leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die hen later in het leven van pas komt bij conflicthantering. Iedereen krijgt daar in zijn leven wel mee te maken.

Wat is pesten?

Pesten (op het Kind Centrum) is een systematische, psychologische, verbale, fysieke, digitale of seksuele handeling van geweld door een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van een of meer klas- of schoolgenoten, die niet in staat is/zijn zich te verdedigen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld.

Pesten heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer.

Een steeds toenemende vorm van pesten is digitaal pesten. Via computer of mobieltje worden kwetsende en/of bedreigende teksten verstuurd.

Elk kind wordt wel eens geplaagd, maar wie gepest wordt is altijd het slachtoffer, altijd de verliezer.

Kenmerken van pesten:

- Pesten gebeurt opzettelijk
- Pesten is bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, materieel of mentaal)
- Bij pesten is er altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen (fysiek of verbaal sterkere personen kiezen minder weerbare personen als slachtoffer)
- Pesten gebeurt systematisch
- Pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt eerder erger als er niet wordt ingegrepen
- Pesten is van alle tijden en komt in alle groepen en culturen voor

Oorzaken van pesten kunnen zijn:

Het zondebokfenomeen:

“Vijandig gedrag tegenover een onschuldig en hulpeloos slachtoffer, wanneer en omdat de eigenlijke bron van frustratie niet aanwezig is of om welke reden dan ook niet aangevallen kan worden”.

Een maatschappelijk verschijnsel en een verschijnsel van alle tijden.

Evenwichtsverstoring in de klas of de groep door:

- Persoonlijke problemen van de leerling, door bijv. een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt
- Een niet democratisch leefmilieu binnen de locatie

2. Signalen van een kind dat pest kunnen zijn

- Agressief gedrag vertonen
- De baas willen spelen
- Ongeduldig zijn vertellen hoe stoer hij is
- Moeite om gevoelens onder woorden te brengen

3. Signalen van een kind dat gepest wordt kunnen zijn

- Veranderd gedrag
- Bang zijn om naar of van locatie te gaan
- Niet naar locatie willen gaan of voortdurend smoesjes verzinnen
- Smeken om naar locatie gebracht te worden
- Elke dag een andere route naar locatie kiezen
- Slechter presteren dan normaal
- Met kapotte spullen of kleren thuiskomen
- Teruggetrokken gedrag vertonen
- Agressief worden naar andere kinderen toe
- Stoppen met eten
- Buikpijn of hoofdpijn hebben
- Zichzelf in slaap huilen
- Nachtmerries hebben
- Bedplassen
- Het hebben van schrammen, blauwe plekken
- Geld of snoep vragen (om de pester "af te kopen")
- Weigeren om te zeggen wat er aan de hand is
- Niet kloppende verklaringen geven voor het bovenstaande
- Zelfmoordneigingen vertonen.

4. Signalen van pesterijen

- Nooit de eigen naam, maar een bijnaam noemen
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- Een klasgenoot voortdurend de schuld van iets geven
- Briefjes doorgeven
- Uitlachen
- Isoleren
- Negatieve opmerkingen maken over de kleding e.d.
- Buiten locatie opwachten, slaan of schoppen
- Op weg naar huis achterna lopen of fietsen
- Naar het huis van het gepeste kind gaan
- Bezittingen beschadigen of afpakken
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- Bedreigende of kwetsende mailtjes of berichten sturen

5. Wie zijn erbij betrokken?

Pesten kan en mag niet getolereerd worden. Het pestprobleem draait echter niet alleen om de pester en het gepeste kind.

De derde en grootste groep bestaat uit de meelopers, de kinderen die blindelings doen wat de pester zegt. En zij maken het pesten mogelijk, want als er geen meelopers zijn, staat de pester er alleen voor.

Deze actieve meelopers pesten omdat:

- Ze bang zijn anders zelf slachtoffer te worden
- Ze bang zijn om anders niet meer bij de groep te horen
- Ze niet goed weten wat de gevolgen kunnen zijn
- Ze profiteren van de situatie om er zelf beter van te worden. Ze voelen zich vaak wel schuldig tegenover de zondebok.

De vierde en ook wel redelijk grote groep zijn de zwijgers (passieve meelopers). Door niet te reageren keuren ze het pestgedrag eigenlijk goed. Veel kinderen durven zich niet tegen de wil van de pestkop te verzetten omdat:

- Ze niet weten hoe
- Ze zelf niet het volgende slachtoffer willen worden
- Ze niet kunnen omgaan met de groepsdruk
- Ze gewoon niet zien dat het gebeurt

Vaak voelen zij zich diep van binnen schuldig tegenover de gepeste. Ze zouden wel iets willen doen maar denken dat ze de enige zijn, die er zo over denken en durven er daarom niks van te zeggen.

Leerkrachten, pedagogisch professionals en ouders die niet ingrijpen, worden ook gezien als passieve meelopers.

De ouders worden dagelijks geconfronteerd met een emotioneel geknakt kind of krijgen thuis stoere verhalen te horen. En dan is er de leerkracht of pedagogisch professional. Hij/zij heeft de groep (pesters en gepeste kinderen) elke dag in de klas of bij de opvang en kan iets doen aan de veiligheid van alle kinderen die aan hen zijn toevertrouwd. Niemand mag de ogen sluiten voor pestgedrag. Ouders, leerkrachten, pedagogisch professionals, leerlingen en directie moeten er samen iets aan doen. Niemand mag aan de kant blijven staan.

Als een meerderheid pesten afkeurt, heeft de pester geen enkele reden meer om iemand te treiteren. Pesten is dan niet meer stoer of cool.

Bij pesten is iedereen slachtoffer:

Het gepeste kind, de pestkop(pen), de meelopers en de toeschouwers

6. Het KiVa protocol.

Hoe willen we er op IKC de Korendrager mee omgaan?

1. Wij pesten niet.
2. Wij accepteren niet dat er gepest wordt.
3. Er zijn duidelijke consequenties (blz.13) afgesproken wanneer er sprake is van pesten.
4. Leerlingen en ouders zijn bekend met het omgangsprotocol en de sancties.

De tweede regel richt zich nadrukkelijk op leerlingen, leerkrachten, pedagogisch professionals en ouders gezamenlijk. Ieder heeft zijn eigen verantwoordelijkheid bij het tegengaan van pesten. Die eigen verantwoordelijkheid wordt in dit protocol geconcretiseerd door af te spreken welke stappen er gezet moeten worden als er sprake is van pesten.

Gedragsverwachtingen per situatie op IKC de Korendrager gelden voor alle groepen en op de kinderopvang

Algemeen	Klas	Instructie
Ik luister en ben stil als iemand praat	Ik kom rustig binnen en start met stillezen	Ik zit rechtop en luister
Ik doe niemand pijn	Ik blijf zitten tijdens uitleg	Ik doe actief mee
Ik vertel de waarheid	Ik leg op tafel wat nodig is	Ik blijf van de ander af
Ik ben aardig en respectvol	Ik stoer anderen niet	Ik volg instructies
Toilet	Gang/trap	Gym
Ik spoel door en was mijn handen	Ik loop rustig en stil	Ik kleed me om en laat anderen met rust
Ik laat het toilet schoon achter	Ik loop rechts en sluit achteraan aan	Ik speel samen en eerlijk
Plein	Uitstapjes	Bieb op school
Ik speel rustig en sluit niemand buiten	Ik blijf netjes zitten in de bus	Ik ben stil in de bibliotheek
Ik wacht rustig bij de juiste deur	Ik luister en ben stil	Ik zet boeken terug op de juiste plek

Gedragsverwachtingen voor de groepen en kinderopvang vanuit KiVa

Groep 1 t/m 4

1. We willen samen een groep zijn want dat is fijn.
2. Boos, verdrietig, blij houdt rekening met mij.
3. We horen er allemaal bij: ik, hij en ook jij.
4. We verschillen allemaal, dat maakt ons speciaal.
5. We gaan goed met elkaar om.
6. We helpen elkaar.
7. We komen voor elkaar op.

Groep 5 t/m 8

1. We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect.
2. Samen maken wij er een fijne groep van.
3. We praten met elkaar (en gebruiken daarbij ik-taal).
4. We willen dat pesten stopt.
5. We gaan goed met elkaar om.
6. We helpen elkaar.
7. We komen voor elkaar op.

7. KiVa op IKC de Korendrager

Sinds het schooljaar 2015-2026 werken wij op ons IKC met KiVa.

KiVa is een locatie breed antipestprogramma. Het programma werd voor het eerst getest en effectief bevonden in Finland in het schooljaar 2007-2008.

KiVa is een Fins woord en betekent leuk of fijn. Een KiVa locatie is een fijne locatie!

Onze locatie biedt de kinderen een aantrekkelijk en gevarieerd programma om te werken aan positieve groepsvorming. Wij geven KiVa-lessen over thema's zoals groepsdruk, communicatie, respect en (het herkennen, oplossen en voorkomen van) pesten. In de lessen wordt gewerkt aan de kennis, vaardigheden en houding van leerlingen ten aanzien van pesten.

In totaal zijn er 10 thema's waarover per thema meerdere lessen gegeven kunnen worden.

Thema	Onderbouw	Bovenbouw	Tijdspad
1	Wie zijn wij?	Iedereen verdient respect	Augustus-september
2	Gevoelens	In de groep	September-oktober
3	Wat een fijne groep	Wat is communicatie	Oktober-november
4	Iedereen is uniek	Plagen, ruzie, pesten	November-december
5	Plagen, ruzie, pesten	Verborgene vormen van pesten en cyberpesten	Januari
6	Rollen in de groep	Rollen in de groep	Februari
7	Samen zijn we een fijne groep	Samen zijn we een fijne groep	Maart
8	We helpen elkaar	We helpen elkaar	April
9	Wat kan ik doen?	Wat kan ik doen?	Mei-juni
10	We doen het samen	We doen het samen	Juni-juli

Deze thema's zijn locatie doorbrekend, dat wil zeggen dat we in dezelfde weken werken aan dezelfde thema's.

Vóór elk thema gaat er een ouder-nieuwsbrief uit naar alle ouders.

In oktober en in juni vullen alle kinderen van groep 3 t/m 8 de KiVa-monitor in.

KiVa gelooft in de kracht van de groep. Pesten is een groepsproces. De pester heeft een belangrijke rol, maar doet het niet alleen.

Naast de pester zijn er ook de meelopers, aanmoedigers, verdedigers, buitenstaanders en het slachtoffer.

Pesten los je op in de groep. Er worden geen leerlingen uit de groep gelicht omdat iedereen in de groep een bepaalde rol heeft. KiVa geeft leerkrachten en pedagogisch professionals kennis en vaardigheden om positieve groepsvorming te stimuleren. De sleutel voor het aanpakken van pesten ligt vaak bij de omstanders die er niet direct bij betrokken zijn.

Alle leerkrachten en pedagogisch professionals hebben de KiVa-training gevolgd. De leerkrachten die pleinwacht lopen hebben gele KiVa-hesjes aan om herkenbaar te zijn voor de leerlingen op het plein. Dit werkt zeker preventief, maar de pleinwacht is zeker ook herkenbaar als 'bemiddelaar'.

Er is behalve een preventief gedeelte ook een aanpak voor als pesten of andere groepsproblemen zich toch voordoen (groeps gesprekken, steungroepen, herstelaanpak) met

een duidelijk stappenplan om het op te lossen. Goed contact met ouders is daarbij van essentieel belang.

Twee keer per jaar vullen de leerlingen van groep 3 t/m 8 een digitale vragenlijst in. De locatie ontvangt hier een groepsrapportage van. Na bestudering hiervan zet de leerkracht (indien nodig) interventies uit.

Onze locatie heeft een KiVa-team aangesteld. Dit is een werkgroep, bestaande uit drie teamleden, die samen met de leerkracht of pedagogisch professional mede verantwoordelijk zijn voor het onderzoeken en oplossen van de voorkomende gevallen van pesten. Het KiVa-team is het aanspreekpunt voor leerkrachten, pedagogisch professional, ouders en leerlingen. Daarnaast coördineren de leden van het team het beleid tegen pesten.

Het KiVa-team bestaat uit de volgende leden:

1. *Tiemen Hoitinga (kwaliteitscoördinator) - t.hoitinga@cbo-nwf.nl*
2. *Titia Osinga (leerkracht groep 5b) - t.osinga@cbo-nwf.nl*
3. *Herre Roukema (leerkrachtondersteuner bovenbouw) – h.roukema@cbo-nwf.nl*

8. Aanpak van ruzies en pestgedrag in vijf stappen.

We gaan op IKC de Korendrager uit van het 'Stop-hou-op-teken'.

Als een leerling zich gepest voelt kan hij/zij dat laten weten door het stop-hou-op-teken te gebruiken en te zeggen: "Stop! Hou op! Ik vind dit niet leuk!".

De ander weet dan dat hij/zij over een grens is gegaan en moet ophouden. Als dit niet gebeurt, wordt dit door het kind gemeld (of door een medeleerling) aan een leerkracht. Dan treedt het volgende stappenplan in werking:

Stappenplan

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen wij en zij:

Stap 1

Er eerst zelf (en samen) en eventueel met hulp van de leerkracht/pedagogisch professional, uit te komen. Er wordt in gesprek gevraagd naar of het de bedoeling is en wat het plan van het kind was.

Stap 2

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze de plicht het probleem aan de leerkracht/ pedagogisch professional voor te leggen.

Stap 3

De leerkracht/ pedagogisch professional spreekt eerst met beide partijen apart. Daarna brengt hij de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Deze afspraken en een beknopt verslag van het probleem worden in Parnasyss gezet en in het leerlingdossier van de kinderen gedaan.

De leerkracht meldt het aan de kwaliteitscoördinator wanneer er ruzie of pesterijen zijn geweest en zij bepalen vanuit professioneel handelen of het nodig is om ouders hierover in te lichten.

Het team wordt op de hoogte gesteld wanneer er op het plein gericht toezicht op moet worden gehouden.

Stap 4

Gedurende twee weken is er tussendoor actief contact tussen leerlingen. Hierin wordt besproken hoe het gaat. Bij goede resultaten wordt het probleem afgesloten, maar worden leerlingen er actief aan herinnerd.

Als blijkt dat er geen wezenlijke verbeteringen zijn aan het einde van de tweede week, dan wordt stap 3 herhaald. De ouders van de betreffende leerlingen worden dan geïnformeerd. Ook volgen er sancties (zie bij consequenties).

Stap 5

Als het pestprobleem uiteindelijk niet opgelost wordt dan wordt er een steungroep samengesteld voor de gepeste leerling.

Zie bijlage 1 voor de uitleg van de steungroep.

Stap 6

Wanneer hier ook geen sprake is van verandering wordt er een overleg gevoerd met de directeur over volgende stappen en wordt het IOT (integraal ondersteuning team) en/of gedragsspecialist hier ook voor ingeschakeld.

Er wordt hier altijd gehandeld volgens de professionaliteit van de locatie.
De leerkracht/ pedagogisch professional biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders, het KiVa team en/of externe deskundigen.

9. Consequenties

De leerkracht/ pedagogisch professional heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten.

In zo'n geval stelt de leerkracht/pedagogisch professional een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de groep te komen. Via het groepsgebesprek volgens KiVa wordt gehandeld. Dit is een stap vooraf aan een steungroep.

De leerkracht/pedagogisch professional ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden)

Als de hiervoor genoemde stap 1 t/m 5 geen positief resultaat opleveren voor de gepeste, dan heeft dat consequenties. Deze consequenties zijn opgebouwd uit 4 fases, afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag.

Fase 1:

- Verscherpt toezicht op het plein
- Gesprekken met de leerling en ouders, de directie en leerkracht/ pedagogisch professional; bewustwording van wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt. Er worden afspraken gemaakt met de pester en ouders over gedragsveranderingen.

De naleving van deze afspraken komen gedurende een periode van twee weken in een kort gesprek aan de orde. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De locatie heeft alle activiteiten en afspraken vastgelegd in Parnassys.

Fase 2 als fase 1 geen resultaat oplevert

- Deskundige hulp wordt ingeschakeld, het IOT, gebiedsteam, schoolmaatschappelijk werk en/of gedragspecialist. Er wordt een zorgoverleg gepland met locatie, ouders en deskundigen waarin afspraken worden gemaakt.

Fase 3: in uiterste gevallen

- In extreme gevallen kan er samen met ouders voor worden gekozen dat een leerling beter terecht is op een andere locatie. Wanneer er sprake is dat ouders niet hierin meegaan en locatie geen verandering ziet in het gedrag kan in uiterste gevallen een leerling geschorst of verwijderd worden.

Zie hiervoor het toelatings- en verwijderingsbeleid.

Leerkrachten, pedagogisch professionals, kwaliteitscoördinator en directie zullen altijd handelen vanuit professionaliteit. Er kan afgeweken worden van bovenstaande fases. Wanneer er wordt afgeweken van bovenstaande fases dan zijn hier gesprekken over met deskundigen. Dit wordt niet altijd gedeeld met andere ouders tenzij hier toestemming voor wordt gegeven.

Samenwerken zonder bemoeienissen

Ons IKC en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is dus niet de bedoeling dat ouders naar de locatie komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten/ pedagogisch professionals hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. Iedere ouder mag erop vertrouwen dat de locatie handelt naar eer en geweten en dat er altijd vanuit professionaliteit naar de situatie wordt gekeken.

10. Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Observeren en nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld: je niet afzonderen
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
- Het gepeste kind niet over beschermen, bijvoorbeeld naar locatie brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog kan toenemen.
- Maak gebruik van de sociaal sterkere kinderen in de groep
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD, schoolmaatschappelijk werk.

11. Begeleiding van de pester

- Praten: zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste leerling
- Excuses aan laten bieden
- Laten inzien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de locatie. Wij houden ons aan deze regel; dit heeft consequenties voor het kind dat pest. Kind belonen (schouderklopje) als het kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren zich te beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-
- Houding' of een andere manier van gedrag aanleren
- Contact tussen ouders en locatie; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club, waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn
- Inschakelen hulp: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD, schoolmaatschappelijk werk

12. Adviezen aan de ouders van ons IKC

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blij in gesprek met uw kind.
- Als pesten **niet tijdens uren op de locatie** gebeurt, probeert u dan contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op de locatie kunt u het beste direct met de leerkracht/ pedagogisch professional bespreken.
- Door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Zie ook onder het kopje 'Alle andere ouders'.

Ouders van pester(s):

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de locatie staat.
- Zie ook onder het kopje 'Alle andere ouders'.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goede gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Ons doel blijft:

- Veiligheid bieden aan het gepeste kind, de pestkop(pen) en de groep

13. Overige aandachtspunten

- Als het probleem niet wordt opgelost volgens de ouders, kan de vertrouwenspersoon ingeschakeld worden. Deze kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op iedere locatie is een vertrouwenspersoon aangesteld. Naam en adres staan vermeld in de informatiegids.
- Het onderwerp "pesten" komt regelmatig aan de orde, zodat het ook preventief kan werken.
- Bij de groepsoverdracht worden gevallen van pesten, die gespeeld hebben, doorgegeven aan de volgende leerkracht.
- Leerkrachten /pedagogisch professionals van de locatie en ouders van de IKC-raad onderschrijven dit protocol.

Bijlage 1: kwaliteitskaart gedragsverwachtingen

Gedragsverwachtingen	
Kaartnummer:	01
Verantwoordelijke:	Directie/kwaliteitscoördinator/Team
Geëvalueerd:	November 2025

Doel:

- Gezamenlijk vaststellen van gedragsverwachtingen.
- Inzicht krijgen in de maatregelenladder.
- Afstemmen van instructie, beloning en begrenzing.
- Versterken van de schoolcultuur: rust, veiligheid en structuur.
- Sociale vaardigheden ontwikkelen die nodig zijn om een groepsnorm tegen pesten te creëren

Gedragsverwachtingen per situatie

Algemeen	Klas	Instructie
Ik luister en ben stil als iemand praat	Ik kom rustig binnen en start met stillezen	Ik zit rechtop en luister
Ik doe niemand pijn	Ik blijf zitten tijdens uitleg	Ik doe actief mee
Ik vertel de waarheid	Ik leg op tafel wat nodig is	Ik blijf van de ander af
Ik ben aardig en respectvol	Ik stoer anderen niet	Ik volg instructies
Toilet	Gang/trap	Gym
Ik spoel door en was mijn handen	Ik loop rustig en stil	Ik kleed me om en laat anderen met rust
Ik laat het toilet schoon achter	Ik loop rechts en sluit achteraan aan	Ik speel samen en eerlijk
Plein	Uitstapjes	Bieb op school
Ik speel rustig en sluit niemand buiten	Ik blijf netjes zitten in de bus	Ik ben stil in de bibliotheek
Ik wacht rustig bij de juiste deur	Ik luister en ben stil	Ik zet boeken terug op de juiste plek

Gedragsverwachtingen voor de groep vanuit KiVa.

Groep 1 t/m 4

- We willen samen een groep zijn want dat is fijn.
- Boos, verdrietig, blij houdt rekening met mij.
- We horen er allemaal bij: ik, hij en ook jij.
- We verschillen allemaal, dat maakt ons speciaal.
- We gaan goed met elkaar om.
- We helpen elkaar.
- We komen voor elkaar op.

Groep 5 t/m 8

- We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect.
- Samen maken wij er een fijne groep van.
- We praten met elkaar (en gebruiken daarbij ik-taal).
- We willen dat pesten stopt.
- We gaan goed met elkaar om.
- We helpen elkaar.
- We komen voor elkaar op.

Relatie met gedragsverwachtingen:

Deze regels kunnen direct gekoppeld worden aan gedragsverwachtingen zoals "Ik ben aardig en respectvol", "Ik luister en ben stil als iemand praat", en "Ik sluit niemand buiten".

Aanleren van gedrag

- Gebruik het Ik – Wij – Jullie – Jij model.
- Geef duidelijke voorbeelden van gewenst en ongewenst gedrag.
- Herhaal gedragslessen regelmatig.
- Positieve bekrachtiging: 4 complimenten op 1 correctie.

KiVa-lessen als gedragsvorming

- KiVa-lessen worden elke twee weken gegeven en behandelen thema's zoals:
  - Gevoelens
  - Iedereen is uniek
  - Herken pesten

Relatie met gedragsverwachtingen:

Deze lessen ondersteunen het aanleren van gewenst gedrag zoals samenwerken, respect tonen, conflicten oplossen.

KiVa-contract en zichtbaarheid

- Het KiVa-contract is door alle leerlingen ondertekend en hangt zichtbaar in de klas.
- Er wordt regelmatig naar verwezen en het wordt erbij gepakt in situaties als het nodig blijkt te zijn.

Relatie met gedragsverwachtingen:

Dit versterkt de zichtbaarheid en herhaling van gedragsregels, wat aansluit bij het "Ik – Wij – Jullie – Jij"-model uit het gedragsaanpakdocument.

Groepsgesprekken

- Regelmatig groepsgesprekken in de bovenbouw over de sfeer in de klas.
- Leerlingen worden gestimuleerd om zelf verantwoordelijkheid te nemen en oplossingen te bedenken.

Relatie met gedragsverwachtingen:

Dit bevordert reflectie op gedrag en versterkt groepsnormen, wat aansluit bij herstelmomenten en het stimuleren van positief gedrag.

Belonen van gedrag

- Complimenten voor gewenst gedrag.
- Ons uitgangspunt is dat leerlingen van nature goed gedrag laten zien. Het systeem met beloningen kan incidenteel worden ingezet.
- Voorbeelden van beloning: Film kijken, Spelletjes doen, Knutselen, Buitenspelen, Gezonde snack maken.

Maatregelenladder

Als er voor een leerling gestart wordt met de maatregelen ladder dan worden de ouders/verzorgers hiervan op de hoogte gesteld. De maatregelenladder wordt ingezet als na een poos blijkt dat ingezette andere interventies niet hebben gewerkt.

Groep 3 t/m 8

1. Waarschuwing
2. Tweede waarschuwing
3. Time-in (5 min) (Is vanwege ruimtegebrek in veel lokalen in de directe nabijheid van het lokaal op de gang.)
4. Time-in (10 min)
5. Time-out (15 min) in andere groep
6. Time-out (dagdeel) in andere groep

Groep 1/2

1. Waarschuwing
2. Tweede waarschuwing
3. Time-in (2 min)
4. Time-in (4 min)
5. Time-out (10 min) in andere groep
6. Time-out (30 min) in andere groep

Herstelmomenten & gesprek

- Reflectie op gedrag: wat ging mis, wat kan beter?
- Positieve afsluiting: "Morgen begin je met een schone lei."
- Herstelopdracht: schriftelijk reflecteren op gedrag.

Evaluatie

- Observaties in de klas en schoolruimtes.
- Registratie in Parnassys
- Evaluatie van gedragsdoelen per periode.

Samen als team

- Gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Feedback geven en ontvangen.
- KIVA team begeleidt en ondersteunt het proces.
-

Klein probleemgedrag

Betreft vaak lichte, kortdurende verstoringen die de dagelijkse gang van zaken niet ernstig belemmeren. Dit soort gedrag heeft meestal een beperkte invloed op de leeromgeving en kan vaak zonder veel ingrijpen worden opgelost.

Voorbeelden:

- Het maken van geluiden tijdens de les, zoals tikken met de pen, praten of giechelen.
- Tijdelijk afgeleid, zoals lopen tijdens de les, niet goed opletten.
- Verstoren van de les omdat materiaal niet op orde is.
- Onbeleefd gedrag, zoals het niet goed begroeten van de leraar of het niet luisteren naar instructies.
- Kleine conflicten met klasgenoten, zoals ruzies over speelgoed of over een stoeltje.

Groot probleemgedrag-> dan meteen trede 5 van de maatregelenladder

Heeft een ernstigere impact op de leeromgeving en kan meer aandacht en interventies vereisen.

Dit gedrag kan de veiligheid van anderen (leerlingen en/of medewerkers) in gevaar brengen.

Of het plezier en het leerproces aanzienlijk verstoren. Voorbeelden:

- Fysieke agressie: slaan, schoppen of duwen.
- Verbale agressie: uiten van ernstige vernederingen of beledigingen naar anderen toe.
- Vernieling van spullen: schrift, pen, spullen op speelplaats.
- Gezag ondermijnend: bewust niet doen wat er gevraagd wordt of doorgaan met ongewenst gedrag ondanks waarschuwingen.
- Intimidatie of pesten van medeleerlingen.

Evaluatie:

- 2x per jaar tijdens teamvergadering bespreken
- Dagelijkse observaties

Borging:

Het zichtbaar maken van de gedragsverwachtingen, consequent toe passen, regelmatig te evalueren (2 keer per jaar) en als team gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen.